

Handwritten scribble or signature on the left margin.

" R A D I O - E C H O, 7,10"
*****

- 1/ Mały bilans antyspekulacyjny - TASMA D I
- 2/ Przed jubileuszem Torunia ✓ - TASMA E G
- 3/ Współzałożyciel prasy polskiej
na Pomorzu - TEKST Kulpiński
- 4/ Wędrująca młodzież ✓ - TASMA M P
- 5/ Turystyczny Trubadur ✓ - TASMA L L

Realizator: .....

RE - 7,10/

15 sierpnia 81 r.

H. Kulpiński/

Józef Gólkowski zasłużony, ale niesłusznie zapomniany; wydawca, redaktor, drukarz, księgarz i działacz urodził się w Klęczkowie pod Chełmem, gdzie jego ojciec był właścicielem majątku ziemskiego, dnia 25 grudnia 1787 roku.

Studiował prawo w Królewcu- ale wskutek udziału w kampanii napoleońskiej, musiał studia przerwać, zaś później zajął się prowadzeniem rodzinnego majątku w Klęczkowie i w Brzezinach. Ożywienie działalności patriotycznej na ziemi chełmińskiej z okazji "Wiosny Ludów" spowodowało, iż Gólkowski przekazał w 1848 r. gospodarstwo synowi, zaś sam przeniósł się do Chełma i rozpoczyna szeroką działalność oświatową.

Z inspiracji znanego działacza Ignacego Łyskowskiego z Milleszew zakłada pierwszą na Pomorzu polską drukarnię i księgarnię. Od 1.1.1849 r. wspólnie z ks. Antonim Knastem i Janem Bartoszewiczem wydaje "Szkółkę Narodową" przemianowaną następnie na "Szkolę Narodową" - pierwszą polskie czasopismo.

Kiedy wskutek represji i kar finansowych, ze strony germanizatorów trzeba było pismo zlikwidować, od 2.10.1850 r. wydaje "Nadwiślanina", który w różnych okresach zawieszany, wychodził aż do wybuchu II-giej wojny światowej. Jako pionier polskiej oświaty w okresie niewoli narodowej, wydaje od 1861 r. czasopismo - "Przyjaciela Ludu", "Kalendarz katolicki dla Ludu Polskiego", "Katolizka Diecezji Chełmińskiej", "Kalendarz Gospodarczy" i ponad 30 broszur o treści patriotycznej, religijnej i umoralniającej.

W tej mozolnej pracy wspierały go córki: Eufemia, która wyszła za mąż za Ignacego Danielewskiego, któremu w 1862 r.

Gólkowski przekazał drukarnię oraz Alodia, której mężem był znany poeta i wydawca J. Chociszewski.

Za swoją cenną działalność patriotyczną, która broniła lud pomorski przed pauperyzacją i wynarodowieniem, Gólkowski był wielokrotnie w ciągu 46 procesów sądowych skazywany na dotkliwe kary pieniężne i reprasje. Pod koniec życia tylko wskutek zapadnięcia na paraliż uniknął "odsiedzenia" 3-letniej kary więziennej. Zmarł 22 sierpnia 1871 r. odprowadzany przez tłumy wdzięcznych rodaków na cmentarz w Chełmnie.

Jest.